

Sygn. akt **III AUa 2209/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot

Sędziowie: SSA Katarzyna Wołoszczak

SSA Wiesława Stachowiak /spr./

Protokolant: insp.ds.biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2015 r. w Poznaniu

sprawy **H. Ł.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 4 sierpnia 2014 r. sygn. akt VIII U 1674/14

oddala apelację.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Katarzyna Wołoszczak
-------------------------	-----------------------	--------------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 21 stycznia 2014 roku, znak: (...), na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił H. Ł. przyznania emerytury.

H. Ł. złożył odwołanie od decyzji wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że w okresie od 14 października 1969 roku do 1 stycznia 1978 roku pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K. na stanowisku palacza.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z 4 sierpnia 2014 roku w sprawie VIII U. 1674/14 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu prawo do emerytury od 1 grudnia 2013 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący H. Ł. (...) roku ukończył (...) lat.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku odwołujący udowodnił łącznie 32 lata, 5 miesięcy i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 32 lata, 4 miesiące i 4 dni okresów składkowych oraz miesiąc i 21 dni okresów nieskładkowych. Odwołujący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Odwołujący był zatrudniony w okresie od 14 października 1969 roku do 1 stycznia 1978 roku w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K. w pełnym wymiarze czasu pracy, początkowo, do 30 września 1971 roku na stanowisku konserwatora.

Z treści zaświadczenia nr (...) z 1 października 1971 roku wydanego przez (...) Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego Oddział w P. wynika, że odwołujący w okresie od 18 września 1971 roku do 1 października 1978 roku odbył kurs dla palaczy kotłów wodnych centralnego ogrzewania wysokotemperaturowych wraz z urządzeniami i zdał przez Komisję Egzaminacyjną egzamin z wynikiem ogólnym dobrym.

Od dnia uzyskania uprawnień palacza, tj. od 1 października 1971 roku do 1 stycznia 1978 roku H. Ł. pracował w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K. w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku palacza kotłów przemysłowych wysokociśnieniowych. W kotłowni pracowało od 8 do 9 palaczy. Praca odbywała się w systemie trzymianowym. Przez cały powyższy okres odwołujący pracował jako palacz kotłów przemysłowych wysokociśnieniowych. W (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K. eksploatowane były kotły przemysłowe wysokociśnieniowe.

Zatrudnienie odwołującego w powyższym zakładzie pracy w opisanym charakterze miało charakter stały i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołujący nie korzystał z urlopów bezpłatnych ani dłuższych zwolnień lekarskich.

Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu od 14 października 1969 roku do 1 stycznia 1978 roku w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K., ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 20 listopada 2013 roku płatnik składek podał, że 14 października 1969 roku do 31 grudnia 1974 roku odwołujący był zatrudniony na stanowisku konserwatora, od 5 listopada 1973 roku do 31 grudnia 1974 roku na stanowisku konserwatora - palacza, a od 1 stycznia 1975 roku do 1 stycznia 1978 roku na stanowisku – monter urządzeń i instalacji wod. kan. i c.o.- palacza kotłowego. Podane stanowiska nie są zgodne z przywołanym załącznikiem nr 9 do zarządzenia Ministra Administracji Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z 1 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy wskazał, że zasady wystawiania świadectw pracy w szczególnych warunkach reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W postępowaniu sądowym toczącym się z odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego dopuszczalne jest przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności mających wpływ na prawo skarżącego do świadczenia i to zarówno wtedy, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych kwestionuje jego treść jak i wówczas, gdy dokument taki z żadnych przyczyn nie może być sporządzony.

W postępowaniu sądowym nie występują ograniczenia dowodowe, jakie mają miejsce w postępowaniu przed organem rentowym.

W niniejszej sprawie okolicznością, od której zależało przyznanie odwołującemu prawa do świadczenia była praca w szczególnych warunkach, na która to okoliczność Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe przesłuchując świadków jak i analizując dostępną dokumentację.

W toku postępowania Sąd Okręgowy ustalił, że odwołujący pracował w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 października 1971 roku do 1 stycznia 1978 roku na stanowisku palacza kotłów przemysłowych wysokociśnieniowych, określonym:

- w wykazie A, Dziale II rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych,

- w wykazie A, Dziale II, poz. 1 pkt 61, stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 9 Ministra Administracji Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z 1 lipca 1983 roku w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej.

Świadkowie przesłuchani w sprawie zgodnie zeznali, że odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy od 1 października 1971 roku do 1 stycznia 1978 roku na stanowisku palacza kotłów przemysłowych wysokociśnieniowych.

Odwołujący skończył(...) lat, posiada na 1 stycznia 1999 roku wymagany przepisami okres składkowy i nieskładkowy ponad 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. W toku postępowania sądowego ustalono, że pracował w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 października 1971 roku do 1 stycznia 1978 roku w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K. na stanowisku palacza kotłów przemysłowych wysokociśnieniowych. Zatem w ocenie Sądu I instancji, H. Ł. spełnił warunki określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezbędne do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy zaskarżył wyrok w całości składając apelację i zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz naruszenie przepisów o postępowaniu, tj. art. 233 § 1 i art. 232 ustawy z 17 listopada 1964 roku kodeks postępowania cywilnego.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Odwołujący swoje uprawnienie do emerytury wywiódł z art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4).

Zarówno w art. 184 ust. 1 pkt 1 jak i w art. 32 ust. 4 ustawodawca odsyła do „przepisów dotychczasowych”.

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Organ rentowy w apelacji podniósł, że zgromadzone w toku sprawy dowody nie potwierdzają jakoby odwołujący w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w K. w okresie spornym obsługiwał kotły przemysłowe wysokociśnieniowe.

W ocenie apelującego, Sąd I instancji nie podjął czynności zmierzających do ustalenia na czym polegała praca odwołującego na stanowiskach pracy wymienionych w świadectwie pracy.

Nadto przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że odwołujący uzyskał uprawnienia do obsługi kotłów typu przemysłowego 1 października 1971 roku jest bezpodstawne, bowiem z zaświadczenia o ukończonym przez niego kursie nie wynika, że dotyczył kotłów typu przemysłowego.

Apelujący zaznaczył, że dysponuje opiniami biegłego sądowego w dziedzinie instalacji sanitarnych i kotlarstwa przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu - Jana Jurdziaka sporządzonymi 1 grudnia 2007 roku do sprawy VU 1472/07 oraz 24 marca 2012 roku do sprawy VU 728/11. Opinie te wykazują jakie typy kotłów zaliczane są do kotłów przemysłowych, a jakie do grzewczych o niskich parametrach, gdzie są produkowane, jakie są różnice między tymi kotłami, jakie parametry mają kotły przemysłowe a jakie grzewcze.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił stanowiska organu rentowego.

Na wstępie podkreślić należało, że Sąd Okręgowy dokonał w sprawie właściwych i istotnych dla rozstrzygnięcia ustaleń faktycznych, w oparciu o dowody zaprezentowane przez strony procesu. W sprawie nie zachodziły okoliczności uprawniające Sąd Okręgowy do poszukiwania dowodów z urzędu. Apelujący nie wyjaśnił powodów nie wystąpienia z inicjatywą dowodową w postępowaniu przed Sądem I instancji, a dowody, których przeprowadzenia domaga się w postępowaniu odwoławczym to dokumenty datowane na 2007 i 2012 rok. Sąd II instancji uznał, że powoływanie się przez apelującego na opinie biegłych, i to jak słusznie podniósł odwołujący w odpowiedzi na apelację - sporządzone na potrzeby innych postępowań, jest spóźnione. Negatywne skutki bierności procesowej w postępowaniu przed Sądem I instancji obciążają odwołującego.

Zgromadzone w toku sprawy dowody z zeznań świadków wskazują jednoznacznie, że odwołujący od 1 października 1971 roku posiada uprawnienia od obsługi kotłów c.o. i od tego dnia pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako palacz w kotłowni.

Sąd I instancji uznał, że praca odwołującego w kwestionowanym okresie, wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, odpowiada pracy określonej w:

- wykazie A, Dziale II rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych,

- w wykazie A, Dziale II, poz. 1 pkt 61, stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 9 Ministra Administracji Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z 1 lipca 1983 roku w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej – prace palaczy kotłów przemysłowych.

Wymienione powyższej akty prawne nie zawierają definicji pojęcia „kotły typu przemysłowego”.

W ocenie Sądu II instancji, ustawodawca nie wymaga aby były to kotły wykorzystywane dla celów przemysłowych, ale by parametrami odpowiadały takim właśnie kotłom.

Zauważyć również trzeba, że nie byłoby wystarczającym ustalenie jakiego rodzaju kotły uznaje się za kotły typu przemysłowego, a dopiero tego, o jakich parametrach kotły obsługiwały kotłownię w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej.

Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że kwestionowane przez ZUS zatrudnienie odwołującego dotyczy odległego okresu i zgromadzenie dowodów szczegółowo określających parametry kotłów obsługujących w/w kotłownię ze znacznym prawdopodobieństwem mogłoby okazać się niemożliwe. Jednocześnie okoliczności ustalone w oparciu osobowe źródła dowodowe pozwalają na ustalenie, że odwołujący obsługiwał kotły typu przemysłowego. Do pracy w kotłowni zatrudnionych było ok. 9 palaczy i ich pomocników, a kotłownia zaopatrywała w ciepło spółdzielnię mieszkaniową. Wykorzystywane w stacji kotły musiały mieć odpowiednio dużą moc.

Wobec powyższego, nie można uznać jako pozbawionego mocy dowodowej dowodu z dokumentu w postaci świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego 20 listopada 2013 roku przez (...) Spółdzielnię Mieszkaniową (...). Choć stanowiska pracy odwołującego określone zostały w nim nieprecyzyjnie, to świadectwo to zawiera wyjaśnienie, z którego wynika jednoznacznie, że odwołujący wykonywał pracę palacza kotłów przemysłowych wysokociśnieniowych, które to kotły były w spółdzielni eksploatowane.

Przyjąć wobec powyższego należało, że sporny okres zatrudnienia odwołującego zaliczyć należało jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Mając na uwadze powyższa, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Katarzyna Wołoszczak
-------------------------	-----------------------	--------------------------